

FORSVARET
Forsvarets logistikkorganisasjon

Rammeavtale

2020022056 – Renholdstjenester område 2A Bardufoss

Kontraktsbestemmelser

Innholdsfortegnelse

1	INNLEDNING	4
1.1	Generelt	4
1.2	Område	4
1.3	Brukere av Rammeavtalen	4
1.4	Oversikt over dokumentene	4
1.5	Dokumentenes rekkefølge	5
1.6	Rammeavtalens formål	6
1.7	Prioritet	6
1.8	Leveringsomfang	6
1.9	Rammeavtalens varighet og opsjoner på prolongering	6
1.10	Eksklusivitet	6
1.11	Partenes kontaktpersoner	7
2	AVROP UNDER RAMMEAVTALEN	7
3	ENDRINGER AV RAMMEAVTALEN	8
3.1	Generelt	8
3.2	Endringer i Rammeavtalens vilkår og betingelser	8
3.3	Endringer i Rammeavtalens omfang	8
3.4	Endringer i areallister	9
3.5	Tvist om det foreligger en endring	9
4	SIKKERHET	10
4.1	Generelt	10
4.2	Sikkerhetsavtale	10
4.3	Sikkerhetsklarering	10
5	LEVERANDØRENS PLIKTER	11
5.1	Generelt	11
5.2	Arbeidstilsynets godkjenningsregister	11
5.3	HMS-kort	11
5.4	Leverandørens samfunnsansvar	12
5.5	Leverandørens bankforbindelse	12
5.6	Underleverandører	12
5.7	Innsyn	13
5.8	Taushetsplikt	13
5.9	Overdragelse av krav	13
5.10	Informasjonsplikt ved insolvens	13
5.11	Leverandørens forpliktelser i forbindelse med avslutning av avtalen	14
6	MISLIGHOLD OG SANKSJONER	14
6.1	Avvik i leveransen	14
6.2	Leverandørens varslingsplikt om forventede avvik	14
6.3	Rapportering og kategorisering av avvik	14
6.4	Utbedring	15
6.5	Bøter ved avvik i leveransen	16

FORSVARET

Forsvarets logistikkorganisasjon

6.6	Manglende håndtering av fravær av personell.....	16
6.7	Ikke bestått INSTA-kontroll.....	16
6.8	Ikke gjennomførte kvalitetskontroller	17
6.9	Manglende rapportering personelloversikt.....	18
6.10	Manglende rapportering av statistikk	18
6.11	Manglende miljørapportering	18
7	HEVING AV RAMMEAVTALEN.....	18
8	OPPDRAKSGIVERS PLIKTER OG MISLIGHOLD.....	18
8.1	Medvirkning	18
8.2	Taushetsplikt	18
8.3	Hva som anses som mislighold	19
8.4	Oppdragsgivers varslingsplikt ved mislighold	19
8.5	Forsinkelsesrente	19
8.6	Heving	19
9	ERSTATNING	19
10	EIENDOMSRETT TIL VARER MV.....	20
11	SKADESLØSHOLDELSE	20
12	FORSIKRING.....	20
13	FORCE MAJEURE.....	21
14	MERKING AV OPPDRAGSGIVERS EIENDOM	21
15	ØVRIGE BESTEMMELSER.....	21
15.1	Besøksrutiner	21
15.2	Gjenbruk av informasjon	21
15.3	Markedsføring og forholdet til media	22
16	AVSLUTNING AV RAMMEAVTALEN	22
17	OPPSIGELSE	22
18	TVISTER	22

1 Innledning

1.1 Generelt

Denne rammeavtalen ("Rammeavtalen") er inngått av og mellom

Forsvarets logistikkorganisasjon på den ene side

og

<navn på leverandøren> ("Leverandøren") på den annen side.

1.2 Område

Denne avtalen gjelder for renholdsområde 2A Bardufoss med tilhørende lokasjoner.

1.3 Brukere av Rammeavtalen

Forsvarets logistikkorganisasjon inngår Rammeavtalen på vegne av flere offentlige virksomheter. «Bruker» av Rammeavtalen vil være Forsvarsdepartementet (FD) med til enhver tid underliggende etater. På nåværende tidspunkt er følgende etater underliggende FD:

- Forsvaret
- Forsvarsmateriell (FMA)
- Forsvarets forskningsinstitutt (FFI)
- Forsvarsbygg (FB)

Nasjonal Sikkerhetsmyndighet (NSM) som er underlagt Justis- og beredskapsdepartementet skal også være bruker av Rammeavtalen.

I de tilfeller der Norge er vertsland ved øvelser etc, skal det også kunne gjøres avrop på vegne av andre nasjoner gjennom denne Rammeavtalen.

Avinor AS skal være bruker av denne Rammeavtalen for Bardufoss lufthavn.

Representanter for alle brukere vil kunne gjøre avrop på Rammeavtalen.

Forsvarets logistikkorganisasjon og Brukerne av Rammeavtalen omtales i fellesskap som «Oppdragsgiver».

Oppdragsgiver og Leverandøren kalles i fellesskap «Partene» og enkeltvis «Parten».

1.4 Oversikt over dokumentene

Rammeavtalen består av følgende dokumenter:

- Blankett 5101 (signaturforside)
- Kontraktsbestemmelser (dette dokument)
- Vedlegg som spesifisert under

Følgende vedlegg inngår som del av Rammeavtalen:

Vedlegg		Vedlagt?	
		Ja	Nei
Vedlegg A	Regler for anskaffelsen	☐	☒
Vedlegg B	Kravspesifikasjon	☒	☐
	Vedlegg B1 – Områdebeskrivelse	☒	☐
	Vedlegg B2 – Årsplan for kvalitetskontroller	☐	☒
	Vedlegg B3 – Mal for møtereferat	☒	☐
	Vedlegg B4 – Endringsmelding	☒	☐
	Vedlegg B5 – Renholdsplan til utførende personell (mal)	☒	☐
	Vedlegg B6 - Oversikt personell	☒	☐
Vedlegg C	Pris- og betalingsbetingelser	☒	☐
	Vedlegg C1 - Prisskjema	☒	☐
Vedlegg D	Administrative bestemmelser	☒	☐
Vedlegg E	Leverandørens samfunnsansvar	☒	☐
	Vedlegg E1 - Etske krav (Difi og IEH)	☒	☐
Vedlegg F	HMS samordningsavtale	☒	☐
Vedlegg G	Forespørsel om personellklarering	☐	☒
Vedlegg H	Opphør av stilling hos leverandør	☐	☒
Vedlegg I	Forsvarets standardblanketter	☐	☒
Vedlegg J	NS INSTA 800 del 1 og 2	☐	☒
Vedlegg K	Leverandørens tilbud	☐	☐

1.5 Dokumentenes rekkefølge

I tilfelle motstrid mellom bestemmelsene i kontraktsdokumentene, skal de gjelde i følgende rekkefølge:

1. Blankett 5101 (signaturforside)
2. Kontraktbestemmelser (dette dokumentet)
3. Vedlegg C1 Prisskjema

4. Vedlegg B Kravspesifikasjon
5. Øvrige vedlegg i henhold til dokumentenes rekkefølge

Endringsavtaler i henhold til punkt 3 nedenfor går foran øvrige dokumenter.

1.6 Rammeavtalens formål

Formålet med Rammeavtalen er å dekke Oppdragsgivers behov for renholdstjenester i definerte områder.

1.7 Prioritet

Oppdragsgiver skal være prioritert kunde hos Leverandøren, dette betyr blant annet at ved mangel på renholdspersonell (sikkerhetsklarert) skal Oppdragsgiver prioriteres.

1.8 Leveringsomfang

Leverandøren skal i henhold til Rammeavtalen levere renholdstjenester, nærmere angitt i Vedlegg B Kravspesifikasjon. Leverandøren har ansvaret for at ytelsene passer sammen på en helhetlig måte.

1.9 Rammeavtalens varighet og opsjoner på prolongering

Rammeavtalens varighet er tre (3) år fra avtalt oppstartstidspunkt.

Oppdragsgiver forbeholder seg retten til ensidig å forlenge hele eller deler av Rammeavtalen én eller flere ganger inntil ytterligere fire (4) år. Rammeavtalens maksimale varighet vil være syv (7) år.

Utløsning av opsjon på prolongering av Rammeavtalen må skje skriftlig senest tre (3) måneder før utløpet av inneværende kontraktperiode. Utløsning av opsjon på prolongering skal skje via e-post.

Avrop under Rammeavtalen kan skje i hele avtaleperioden. Hvert avrop kan ha en varighet utover Rammeavtalens varighet, og da slik at bestemmelser i Rammeavtalen som angår det enkelte avropet gjelder tilsvarende også etter Rammeavtalens opphør.

1.10 Eksklusivitet

Rammeavtalen vil ikke gi Leverandøren en eksklusiv rett til å levere leveringsomfanget som nevnt i punkt 1.8. Oppdragsgiver forbeholder seg således retten til å inngå avtaler med andre enn Leverandøren der dette er hensiktsmessig.

Enkelte lokasjoner som i utgangspunktet inngår i avtaleomfanget, vil av sikkerhets- og beredskapsmessige grunner kunne holdes utenfor rammeavtalen.

1.11 Partenes kontaktpersoner

Hver av Partene skal oppnevne en kontaktperson som skal være bemyndiget til å opptre på vegne av Parten i alle saker som angår gjennomføringen av Rammeavtalen. Partenes kontaktpersoner er oppgitt i Vedlegg D Administrative bestemmelser.

Leverandøren skal ikke forhandle med én eller flere Brukere om forhold som faller inn under Rammeavtalen uten at Oppdragsgivers kontaktperson på forhånd er varslet.

Partene skal besvare henvendelser fra den annen Part uten ugrunnet opphold.

2 Avrop under Rammeavtalen

Oppdragsgiver ved FLO REN foretar avrop på Rammeavtalen ved å sende en skriftlig innkjøpsordre til Leverandøren.

Leverandøren plikter å sende skriftlig ordrebekreftelse til Oppdragsgiver. Ordrebekreftelsen skal minimum inneholde informasjon om:

- hva som er bestilt
- når og hvor tjenesten skal leveres
- avtalte enhetspriser

Ordrebekreftelse for fast avtalt regelmessig renhold og rengjøringsrelaterte oppgaver sendes Oppdragsgiver innen fem virkedager etter mottak av avropet. Rutiner for oversendelse av ordrebekreftelse avtales etter signering.

Ordrebekreftelse for ekstraordinært renhold sendes Oppdragsgiver senest innen 24 timer etter mottak av avropet.

Ordrebekreftelse for periodisk renhold sendes Oppdragsgiver senest innen tre virkedager etter mottak av avropet.

Dersom ordrebekreftelsen avviker fra innkjøpsordren, skal dette uttrykkelig opplyses om og spesifiseres av Leverandøren, uavhengig av avvikets størrelse. Avvik fra innkjøpsordren er ikke bindende med mindre Oppdragsgiver skriftlig godtar avvikene.

Dersom Leverandøren mottar direkte bestilling fra andre Brukere enn FLO REN er dette ikke å anse som gyldig bestilling og vil ikke kunne faktureres.

Dersom avrop skal gjøres ved hjelp av elektroniske hjelpemidler avtales dette særskilt uten ekstra kostnader for Oppdragsgiver.

3 Endringer av Rammeavtalen

3.1 Generelt

Forsvarets standardblanketter skal benyttes ved anmodning om endringer i Rammeavtalens vilkår og betingelser, og vil oversendes ved behov eller på forespørsel.

Partene kan inngå en Endringsavtale ved anvendelse av gjeldende blanketter, eller Oppdragsgiver kan utferdige en Endringsordre ved anvendelse av gjeldende blanketter. For endringer i fast avtalt renhold, jf. Vedlegg C1 Prisskjema, jf. Vedlegg B Kravspesifikasjon, skal Vedlegg B4 Endringsmelding benyttes, se også punkt 3.3 under.

Leverandøren har ikke krav på kompensasjon av utgifter i forbindelse med utarbeidelse av blanketter.

3.2 Endringer i Rammeavtalens vilkår og betingelser

3.2.1 Endring av Rammeavtalen ved bruk av endringsavtale

Endringsprosedyren kan iverksettes av både Oppdragsgiver og Leverandør.

Leverandørens anmodning om endring, eller svar på Oppdragsgivers anmodning om endring, skal inneholde en beskrivelse av alle konsekvenser endringen får for priser/kontraktsverdi og Partenes forpliktelser etter Rammeavtalen. Anmodning om endringer skal besvares av den annen Part uten ugrunnet opphold etter endringsforespørselen.

En endring er ikke gyldig før begge Parter har signert den aktuelle standardblankett med endringsavtale. Eventuelle prismessige konsekvenser av endringene skal fremgå av endringsavtalen. Partene kan ikke gjøre gjeldende noen følger av endringen som ikke er inntatt i endringsavtalen.

3.2.2 Endringer ved bruk av endringsordre

Oppdragsgiver kan gi Leverandøren pålegg om å gjøre endringer i Rammeavtalen, forutsatt at endringen ligger innenfor hva Partene med rimelig grunn kunne forvente da Rammeavtalen ble inngått. Pålegg gis ved utstedelse av Blankett - Endringsordre.

Endringer som medfører varig reduksjon av omfang tilsvarende tre fulle stillinger eller fler skal skje ved at Oppdragsgiver utsteder en endringsordre med minimum tre måneders varsel, jf. Punkt 3.3. Endringer i Rammeavtalens omfang.

3.3 Endringer i Rammeavtalens omfang

Oppdragsgiver kan kreve endringer i fast avtalt renhold. Ved endringer i fast avtalt renhold skal skjema for endringsmelding benyttes, se Vedlegg B4 Endringsmelding.

Endringer som medfører varig reduksjon av omfang tilsvarende tre fulle stillinger eller fler skal skje ved at Oppdragsgiver utsteder en endringsordre med minimum tre (3) måneders varsel, jf. Punkt 3.2.2 Endringer ved bruk av endringsordre.

Leverandøren er forpliktet til å foreslå endringer i fast avtalt renhold, dersom han mener en slik endring vil medføre lavere kostnader eller forbedring av tjenesten. Slike endringer skal endelig godkjennes av Oppdragsgiver, ved bruk av endringsmelding, jf. Vedlegg B-4 Endringsmelding.

Leverandøren skal føre en løpende oversikt over endringene, og skal etter hver måned fremlegge denne for Oppdragsgiver, i de månedene det gjøres endringer. Oversikten skal vise total portefølje med endringer. Frist for oversendelse av total portefølje med endringer er 10. i påfølgende måned. Dersom Leverandøren ikke oversender total portefølje med endringer innen fristen, kan Oppdragsgiver ilegge bot, i henhold til B-avvik, jf. Punkt 6.3 Kategorisering av avvik og bøter.

Endringer i kontraktsummen skal beregnes iht. enhetsprisene i Vedlegg C1 Prisskjema.

Leverandøren har ikke krav på erstatning ved endringer som medfører reduksjon av Leverandørens ytelser. Leverandøren plikter ellers å begrense de økonomiske konsekvenser av endringer så langt det lar seg gjøre. Leverandøren skal, hvis Oppdragsgiver krever det, framlegge dokumentasjon for at så er gjort.

3.4 Endringer i areallister

Leverandøren plikter å rapportere inn eventuelle feil i areallister.

Dersom det blir avdekket feil i areallistene ved at oppgitt areal har vært for stort eller for lite, skal dette rettes med virkning fra og med rapporteringstidspunktet. Det kan ikke kreves kompensasjon med tilbakevirkende kraft.

Dersom det i løpet av de tre (3) første månedene av avtaleperioden blir avdekket feil i areallistene som medfører en endring i renholders arbeidstid på 5 % eller mer skal dette rettes med tilbakevirkende kraft hva gjelder Leverandørens honorar 1 måned tilbake i tid fra rapporteringstidspunktet. Dette gjelder både om Leverandørens honorar blir høyere eller lavere.

Skjema for endringsmelding skal benyttes, jf. Vedlegg B4 Endringsmelding.

3.5 Tvist om det foreligger en endring

Dersom Oppdragsgiveren hevder at Leverandøren har en forpliktelse etter Rammeavtalen, og Leverandøren bestrider at han har noen slik forpliktelse, eller Leverandøren anmoder om endringer som Oppdragsgiveren mener allerede er dekket av forpliktelsene som følger av Rammeavtalen, foreligger det en tvist om forpliktelsene etter Rammeavtalen.

Etter mottak av varsel fra Oppdragsgiveren om at Oppdragsgiveren anser forpliktelsen som en del av forpliktelsene etter Rammeavtalen, skal Leverandøren innen 14 kalenderdager begrunne sitt standpunkt i saken.

Oppdragsgiveren skal innen rimelig tid etter mottak av Leverandørens standpunkt, skriftlig fremlegge sitt syn på saken, og beskrive de forpliktelser Leverandøren etter Oppdragsgiverens mening har.

Leverandøren skal straks oppfylle i henhold til dette, selv om Partene er uenige om hvorvidt forpliktelsen er en del av Rammeavtalen. En tvist om de mulige følgene vil ikke frita Leverandøren fra forpliktelsen til å oppfylle i henhold til det Oppdragsgiver har krevd utført.

Leverandøren skal uten unødig opphold fremlegge for Oppdragsgiveren sin oppfatning av prisen for det Oppdragsgiver krever utført. Tvisten mellom Partene skal avgjøres i henhold til Rammeavtalens punkt 16 Tvister.

4 Sikkerhet

4.1 Generelt

Leverandøren skal gjøre seg godt kjent med Lov om forebyggende sikkerhetstjeneste (Sikkerhetsloven) og tilhørende forskrifter, herunder spesielt om personellsikkerhet i kapittel 8, graderingsnivåer og håndtering av gradert informasjon.

Leverandøren skal gi nødvendig opplæring til personellet om regelverket og hva dette innebærer for utførelsen av leveransen.

4.2 Sikkerhetsavtale

Oppdragsgiver skal inngå sikkerhetsavtale for KONFIDENSIELT med valgte leverandør. Sikkerhetsavtalen må inngås før det kan gjøres avrop på rammeavtalen. Leverandøren må da bli sikkerhetsklarert for KONFIDENSIELT.

Leverandøren og hans representanter forplikter seg til å overholde sikkerhetsavtalen og det til enhver tid gjeldende regelverk om sikkerhetsgradert informasjon.

Overtredelse av sikkerhetsbestemmelser og/eller tap av nødvendig klarering/autorisasjon er å anse som vesentlig mislighold av Leverandørens kontraktsforpliktelser, og gir Oppdragsgiver rett til å heve avtalen.

Leverandøren skal informere Oppdragsgiveren skriftlig dersom det er nødvendig å meddele graderte opplysninger til eventuelle underleverandører. Slike underleverandører skal ha inngått sikkerhetsavtale med FMA. Sikkerhetsklarering av hver underleverandør og dennes ansatte er Leverandørens risiko.

Graderte dokumenter skal ikke oppbevares av Leverandøren eller hans underleverandører etter Rammeavtalens opphør, men overleveres Oppdragsgiver.

4.3 Sikkerhetsklarering

Leverandørens personell skal sikkerhetsklareres for KONFIDENSIELT eller høyere før de kan utføre renhold i Oppdragsgivers lokaler. Det meste av personellet må klareres for nivå HEMMELIG. Personellet må også NATO-sikkerhetsklareres.

Leverandøren er ansvarlig for at det personell som stilles til rådighet for oppfyllelse av Rammeavtalen blir sikkerhetsklarert.

Oppdragsgiver forbeholder seg en ensidig rett til å kunne gi dispensasjon fra kravet om at personell skal være sikkerhetsklarert før de kan utføre renhold i Oppdragsgivers lokaler.

Oppdragsgiver forbeholder seg retten til å gjøre endringer i behovet for sikkerhetsklareringer i løpet av kontraktsperioden.

5 Leverandørens plikter

5.1 Generelt

Leverandøren skal oppfylle sine forpliktelser etter Rammeavtalen med den grad av faglig dyktighet som kan forventes av anerkjente leverandører innenfor sin bransje og profesjon eller liknende bransjer og profesjoner. Leveransen skal være i overensstemmelse med kravene i Rammeavtalen, og ellers være av god kvalitet og egnet for det tiltenkte formål.

Leverandøren skal av eget tiltak informere Oppdragsgiver skriftlig dersom Leverandøren mener at en potensiell endring av leveransen vil kunne medføre lavere kostnader eller forbedringer av Rammeavtalen.

Leverandøren skal på Oppdragsgivers anmodning snarest legge frem dokumentasjon på at Leverandøren har alle nødvendige tillatelser og godkjenninger i forbindelse med leveransen.

Utskiftning av nøkkelpersonell som kontaktpersoner og renholdsledere hos Leverandøren kan ikke skje med mindre det foreligger saklig grunn og utskiftningen er godkjent av Oppdragsgiver. Leverandørens behov for omdisponering av nøkkelpersonell til et annet oppdrag er ikke å anse som saklig grunn. Opplæring av nytt personell skal bekostes av Leverandøren. Nøkkelpersonell er definert i Vedlegg D Administrative bestemmelser.

5.2 Arbeidstilsynets godkenningsregister

Leverandøren og dennes underleverandører plikter å være registrert i Arbeidstilsynets godkenningsregister på Arbeidstilsynets nettsider, jf. Forskrift 2012-05-08-408.

Mister Leverandøren godkjenningen eller skifter underleverandør, skal leverandøren umiddelbart og skriftlig varsle Oppdragsgiver.

5.3 HMS-kort

Leverandørens personell skal bære gyldig og synlig HMS-kort, jf. Forskrift 2012-05-08-408.

Renholdere som ikke bærer HMS-kortet eller kan vise det fram på forespørsel, må forvente å bli avvist og må forlate Oppdragsgivers lokaler. Dersom renhold ikke blir utført på grunn av at renholder er avvist og har forlatt Oppdragsgivers lokaler, vil bestemmelsene i punkt 6 komme til anvendelse.

For nærmere informasjon om HMS-kort, se Arbeidstilsynets nettsider.

5.4 Leverandørens samfunnsansvar

Leverandøren skal oppfylle de grunnleggende krav til samfunnsansvar som definert i Vedlegg E Leverandørens samfunnsansvar og Vedlegg E1 Etske krav.

Leverandøren skal ha samme forpliktelser avtalefestet i alle avtaler som omfatter ansatte hos underleverandører som direkte medvirker til å oppfylle denne kontrakten.

5.5 Leverandørens bankforbindelse

Leverandørens bankforbindelse skal godkjennes av Oppdragsgiver.

5.6 Underleverandører

5.6.1 Leverandørens rett til å bruke underleverandører

Leverandøren kan ikke benytte underleverandører til oppfyllelse av sine forpliktelser under Rammeavtalen som gjelder regelmessig renhold, se Vedlegg B Kravspesifikasjon punkt 3.2. Underleverandører for levering av matter, forbruksmateriell mv. tillates.

Leverandøren kan benytte underleverandører for gjennomføring av periodisk renhold, se Vedlegg B Kravspesifikasjon punkt 3.3. Leverandøren kan kun ha ett ledd i leverandørkjeden under seg, det vil si at Leverandørens underleverandører ikke kan ha egne underleverandører.

Underleverandører angitt i Vedlegg D Administrative bestemmelser er godkjent av Oppdragsgiver. Dersom Leverandøren ønsker å benytte nye underleverandører, eller bytte ut en eksisterende, skal dette godkjennes skriftlig av Oppdragsgiver. Slikt samtykke kan ikke nektes uten saklig grunn.

5.6.2 Krav til underleverandører

Leverandøren skal sikre at alle kontrakter med underleverandører gir Oppdragsgiver samme rettigheter som etter Rammeavtalen, og at kravene i Rammeavtalen gjelder for underleverandørenes oppfyllelse av avtaleforpliktelsene.

Leverandøren kan ikke benytte underleverandører som nekter å godta disse betingelsene og kravene, med mindre Oppdragsgiver skriftlig godkjenner dette.

Leverandøren skal på anmodning snarest gi Oppdragsgiver innsyn i hvordan ovennevnte krav er ivaretatt i enhver kontrakt med underleverandører som benyttes til oppfyllelse av Rammeavtalen.

Oppdragsgiver har rett til å delta som observatør under alle forhandlinger og fremdriftsmøter mellom Leverandøren og enhver underleverandør. Leverandøren skal informere Oppdragsgiver innen rimelig tid om ethvert relevant forhandlings- eller fremdriftsmøte med underleverandører.

5.7 Innsyn

Leverandøren skal gi autorisert representant for Oppdragsgiver innsyn i alle opplysninger, dokumenter og lignende, som denne representant mener er av betydning for Leverandørens utførelse av oppdrag under Rammeavtalen. Dette vil kunne omfatte, men er ikke begrenset til, innsyn i Leverandørens kvalitetssikring, leverandøranalyser, kostnadskontroll, transaksjonsoversikt, samt sikkerhetsbeskyttelse.

Leverandøren må videre gi fysisk adgang til alle eiendommer og lokaliteter for Oppdragsgivers representanter der det er nødvendig for at disse skal kunne utføre sine oppdrag.

5.8 Taushetsplikt

Informasjon som Leverandøren blir kjent med i forbindelse med dette avtaleforholdet og gjennomføringen av avtalen, skal behandles fortrolig. Dette gjelder ikke dersom informasjonen allerede er offentlig kjent eller bekjentgjørelse er nødvendig for oppfyllelse av Rammeavtalen. Der slik informasjon må gjøres kjent overfor tredjepart for å sikre oppfyllelse av Rammeavtalen, skal Leverandøren innhente taushetserklæring fra tredjepart.

Leverandøren skal innhente forhåndstillatelse fra Oppdragsgiver dersom informasjon om Rammeavtalen skal gjøres kjent for offentligheten som en del av Leverandørens markedsføring eller av andre grunner.

Taushetsplikten varer gjennom hele avtaleperioden, så vel som etter Rammeavtalens opphør, hvis ikke annet er skriftlig avtalt med Oppdragsgiver eller følger av lov eller forskrift.

5.9 Overdragelse av krav

Leverandøren kan ikke overføre eventuelle utestående krav etter Rammeavtalen til en tredjepart uten Oppdragsgivers forutgående skriftlige samtykke.

Leverandøren forblir ansvarlig for alle sine kontraktsforpliktelser selv om Oppdragsgiver har gitt slikt samtykke.

5.10 Informasjonsplikt ved insolvens

Leverandøren skal uten ugrunnet opphold skriftlig informere Oppdragsgiver dersom Leverandøren er insolvent.

Leverandøren er insolvent dersom denne ikke kan oppfylle sine forpliktelser etter hvert som de forfaller, med mindre betalingsudyktigheten må antas å være forbigående. Insolvens foreligger likevel ikke dersom Leverandørens eiendeler og inntekter til sammen antas å kunne gi full dekning for Leverandørens forpliktelser, selv om oppfyllelse av forpliktelsene vil bli forsinket ved at dekning må søkes ved salg av eiendelene.

5.11 Leverandørens forpliktelser i forbindelse med avslutning av avtalen

Ved opphør av Rammeavtalen skal Leverandøren på Oppdragsgivers anmodning lojalt og aktivt bidra med opplysninger om avtaleforholdet. Dette omfatter de opplysninger Oppdragsgiver finner nødvendig ved kunngjøring av eller overgang til og etablering av rammeavtale med ny leverandør. Forpliktelsene etter denne bestemmelsen skal ytes vederlagsfritt.

Leverandøren plikter ikke å gi opplysninger som er omfattet av lov 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven) § 13.

6 Mislighold og sanksjoner

6.1 Avvik i leveransen

Det foreligger avvik dersom leveransen ikke er i henhold til kravene nedfelt i Vedlegg B Kravspesifikasjon eller ikke er utført. Avvikende leveranse er å anse som et mislighold og vil medføre konsekvenser som definert i dette punkt 6 Mislighold og sanksjoner.

Oppdragsgiver skal varsle Leverandøren når han mottar henvendelser fra Brukerne om avvik.

6.2 Leverandørens varslingsplikt om forventede avvik

Leverandøren plikter å sende skriftlig varsel til Oppdragsgiver uten ugrunnet opphold der Leverandøren oppdager at han ikke vil kunne levere fast avtalt renhold.

Oppdragsgiver vil til tross for varsel på manglende utført renhold kunne behandle innmeldte avvik etter sanksjonene i punkt 6 Mislighold og Sanksjoner.

6.3 Rapportering og kategorisering av avvik

Dersom Oppdragsgiver mottar henvendelse fra Brukerne om avvik, skal Oppdragsgiver registrere henvendelsen.

Alle avvik skal behandles, svares ut og lukkes i avvikshåndteringssystemet mellom Leverandør og Oppdragsgiver.

Oppdragsgiver skal samtidig som avviket registreres kategorisere avviket i henhold til tabell under. Oppdragsgiver informerer Leverandøren om hvilken kategori avviket faller inn under. Informasjon om kategoriseringen skjer i forbindelse med at Oppdragsgiver informerer Leverandøren om at det er mottatt henvendelse om avvik. Dersom Leverandøren er uenig i at det foreligger et avvik eller i kategoriseringen, må Leverandøren umiddelbart foreslå en endret kategorisering eller bestride avviket, med begrunnet dokumentasjon. Oppdragsgiver avgjør hva som anses som god nok dokumentasjon. Endret kategorisering er først gjeldende hvis Oppdragsgiver godkjenner endringen. Avviket skal lukkes når utbedring er utført eller omstridt avvik er ettergitt av Oppdragsgiver.

Følgende kategorisering vil bli benyttet ved registrering av avvik:

Nivå	Kategori	Bot	Beskrivelse
A	Alvorlig avvik	10 000	Dersom et bygg eller et rom må stenges etter reglene i arbeidsmiljøloven på grunn av for dårlig renhold vil det tilkomme bot på kr 10 000 per bygg. I tillegg vil det komme en dagbot på kr 2500 inntil forholdene er rettet.
B	Avvik	2500	Mangelfullt renhold. Renhold er utført, men ikke i henhold til avtalt kvalitet. Ikke utført renhold som ikke er varslet av Leverandør i henhold til punkt 6.2.
C	Ikke utført renhold meldt av leverandør	I/A	Leverandøren skal utstede kreditnota i henhold til avtalte priser i Vedlegg C1 Prisskjema. Dersom Leverandøren gjentatte ganger ikke utfører renhold, men bare utsteder kreditnota vil Oppdragsgiver kunne ta i bruk andre sanksjoner, som bøter, i tillegg til kreditering. Dette kan komme til anvendelse dersom Leverandøren tre ganger ved samme bygg innenfor samme måned utsteder kreditnota uten å utføre renhold. Bøter blir utstedt i henhold til nivå A eller B avhengig av alvorlighetsgrad.
D	Manglende vikar	2500	Dagbot der Leverandør ikke setter inn vikar ved fravær, jf. også punkt 6.6. Dagboten inntreffer først fra fjerde virkedag.

6.4 Utbedring

Ved avvikende eller ikke utført leveranse er Leverandøren forpliktet til kostnadsfritt å starte utbedringen omgående etter mottatt henvendelse og ferdigstille utbedringen senest innen 24 timer. Utbedring anses utført når Leverandøren har svart ut avviket, det foreligger dokumentasjon på utført utbedring i avvikssystemet og utbedringen ikke er underkjent av Oppdragsgiver.

Kravet om utbedring innen 24 timer etter mottatt henvendelse gjelder selv om avviket eller kategoriseringen av avviket bestrides.

Kravet om utbedring innen 24 timer gjelder ikke i helg og helligdag, dersom det ikke er avtalt renhold i helg og helligdag. Krav om utbedring gjelder i disse tilfellene fra mottatt henvendelse og til første påfølgende virkedag. Eksempelvis, dersom Leverandøren mottar krav om utbedring fredag kl. 13.00, skal utbedringen ferdigstilles innen mandag kl. 13.00. Dersom krav om utbedring mottas i løpet av helgen skal utbedringen ferdigstilles innen mandag kl. 23.59.

6.5 Bøter ved avvik i leveransen

Dersom Leverandøren ikke oppfyller sin utbedringsplikt innen 24 timer, jf. punkt 6.4 Utbedring, eller Oppdragsgiveren har en saklig begrunnelse for å nekte utbedring, vil Oppdragsgiver kreve bot i henhold til kategoriseringen av avviket, jf. Punkt. 6.3 Rapportering og kategorisering av avvik.

Der Oppdragsgiver krever bøter i henhold til dette punkt 6 Mislighold og sanksjoner skal Leverandøren ved utløpet av den kalendermåned kravet om bøter er fremsatt utstede kreditnota til berørt Bruker eller kreditere Bruker på faktura for fast avtalt renhold. Oppdragsgiver forbeholder seg retten til å gi nærmere instruks om hvilken krediteringsmetode som skal brukes samt endre denne etter behov.

For ikke utført renhold skal Leverandøren, som ved bøter, ved utløpet av den kalendermåned renholdet ikke er utført, utstede kreditnota til berørt Bruker eller kreditere Bruker på faktura for fast avtalt renhold påfølgende måned, jf. Vedlegg C Pris og betalingsbetingelser punkt 4. Oppdragsgiver forbeholder seg retten til å gi nærmere instruks om hvilken krediteringsmetode som skal brukes samt endre denne etter behov.

Leverandør vil ikke bli belastet med bøter i en oppstartsperiode på tre (3) måneder. Dette gjelder bare dersom rammeavtalen ikke inngås med dagens leverandør av renholdstjenester.

6.6 Manglende håndtering av fravær av personell

Leverandøren skal ha en løsning som ivaretar fravær, jf. Vedlegg B Kravspesifikasjon.

Denne løsningen skal ivareta at alt personell, også vikarer, skal være sikkerhetsklarert.

Dersom Leverandør ikke har vikar på plass 3. virkedag etter fraværet inntraff, medfører dette en dagbot på kr 2 500 inntil vikar er på plass eller maksimalt i 10 kalenderdager. For eventuelle B-avvik som meldes inn i dagbotperioden vil leverandøren ikke bli belastet med bot.

6.7 Ikke bestått INSTA-kontroll

6.7.1 Ikke bestått INSTA kontroll visuell

Det skal gjennomføres INSTA-kontroll visuell i henhold til Vedlegg B Kravspesifikasjon krav 2.11.

Dersom Leverandøren ikke består INSTA-kontroll visuell, vil Oppdragsgiver ilegge en bot på kr. 5 000. Dersom Leverandøren ikke består andregangskontroll, vil Oppdragsgiver ilegge en bot på kr. 10 000.

Dersom Leverandøren består tre INSTA-kontroller på rad, men ikke består INSTA-kontroll nummer fire på første forsøk, vil ikke Oppdragsgiver ilegge bot dersom annengangskontroll blir bestått.

Dersom Leverandøren heller ikke består INSTA-kontroll nummer fem på første forsøk, vil det da ilegges bot ved ikke bestått førstegangskontroll. Leverandøren må da bestå tre nye kontroller før de kan unntas bot på fjerde kontroll dersom ikke bestått førstegangskontroll.

6.7.2 Ikke bestått INSTA kontroll glans

Det skal gjennomføres INSTA-kontroll glans i henhold til Vedlegg B Kravspesifikasjon krav 2.12.

Dersom Leverandøren ikke består første INSTA-kontroll glans, vil Oppdragsgiver ilegge en bot på kr. 7 500. Dersom Leverandøren ikke består andregangskontroll, vil Oppdragsgiver ilegge en bot på kr. 15 000.

Dersom Leverandøren består tre INSTA-kontroller på rad, men ikke består INSTA-kontroll nummer fire på første forsøk, vil ikke Oppdragsgiver ilegge bot dersom annengangskontroll blir bestått.

Dersom Leverandøren heller ikke består INSTA-kontroll nummer fem på første forsøk, vil det da ilegges bot ved ikke bestått førstegangskontroll. Leverandøren må da bestå tre nye kontroller før de kan unntas bot på fjerde kontroll dersom ikke bestått førstegangskontroll.

6.8 Ikke gjennomførte kvalitetskontroller

Leverandøren skal gjennomføre kvalitetskontroller i henhold til Vedlegg B Kravspesifikasjon krav 2.13.

Gjennomført kvalitetskontroll på over 95 % av omfanget det skal gjennomføres kvalitetskontroll på anses som godkjent. Dette tilsvarer grønt nivå.

Dersom Leverandøren bare gjennomfører kvalitetskontroll på mellom 85 % og 95 % av omfanget, vil Oppdragsgiver ilegge bot på kr. 2 500. Dette tilsvarer gult nivå.

Dersom Leverandøren bare gjennomfører kvalitetskontroll på under 85 % av omfanget det skal gjennomføres kvalitetskontroll på, vil Oppdragsgiver ilegge bot på kr. 5 000. Dette tilsvarer rødt nivå.

Dersom Leverandøren gjennomfører kvalitetskontroll på over 95 % av omfanget det skal gjennomføres kvalitetskontroll på tre runder på rad, men havner på gult nivå på runde fire, vil ikke Oppdragsgiver ilegge bot.

Dersom Leverandøren heller ikke gjennomfører kvalitetskontroller til grønt nivå på runde fem, vil det da ilegges bot. Leverandøren må da gjennomføre tre nye runder med kvalitetskontroller på grønt nivå før de kan unntas bot på fjerde kontroll.

Dersom det bare er gjennomført kvalitetskontroll til rødt nivå etter tre runder med grønt nivå, vil boten som ilegges tilsvare gult nivå på kr. 2 500.

6.9 Manglende rapportering personelloversikt

Leverandøren skal etter hver måned sende inn en oppdatert personelloversikt, jf. Vedlegg B Kravspesifikasjon.

Dersom personelloversikt ikke er Oppdragsgiver i hende innen 10. kalenderdag i påfølgende måned, og Oppdragsgiver ber om oversendelse, skal den være Oppdragsgiver i hende innen to (2) kalenderdager. Dersom personelloversikten ikke er Oppdragsgiver i hende innen to (2) kalenderdager kategoriseres dette som et B-avvik og kan medføre bot.

6.10 Manglende rapportering av statistikk

Leverandøren skal oversende rapporter i henhold til Vedlegg D Administrative bestemmelser punkt 3.

Dersom rapportene ikke er Oppdragsgiver i hende innen de angitte fristene i Vedlegg D punkt 3, vil dette karakteriseres som et B-avvik som medfører at Oppdragsgiver kan ilegge bot, jf. Punkt 6.3 og 6.4.

6.11 Manglende miljørapportering

Dersom rapportene for miljørapportering som spesifisert i Vedlegg B Kravspesifikasjon ikke oversendes Oppdragsgiver som avtalt, vil dette karakteriseres som et B-avvik som medfører at Oppdragsgiver kan ilegge bot, jf. Punkt 6.3 og 6.4.

7 Heving av Rammeavtalen

Oppdragsgiver kan heve Rammeavtalen dersom Leverandøren vesentlig har misligholdt sine kontraktsforpliktelser eller det er klart at vesentlig mislighold vil inntre.

Før heving kan iverksettes skal Oppdragsgiver skriftlig ha gitt Leverandøren en rimelig frist til å rette på forholdet, med varsel om heving om så ikke skjer.

Heving av kontrakten skjer ved skriftlig erklæring til Leverandøren.

8 Oppdragsgivers plikter og mislighold

8.1 Medvirkning

Oppdragsgiver skal yte slik medvirkning som er rimelig å vente av ham for at Leverandøren skal kunne oppfylle sine plikter etter Rammeavtalen.

8.2 Taushetsplikt

Oppdragsgiver er bundet av bestemmelsene om taushetsplikt i lov 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven) gjennom hele avtaleperioden, også etter at denne er løpt ut.

8.3 Hva som anses som mislighold

Det foreligger mislighold fra Oppdragsgivers side hvis Oppdragsgiver ikke oppfyller sine plikter etter Rammeavtalen eller avropet. Det foreligger likevel ikke mislighold hvis misligholdet skyldes forhold på Leverandørens side.

8.4 Oppdragsgivers varslingsplikt ved mislighold

Hindres Oppdragsgiver i å oppfylle sine kontraktsforpliktelser til rett tid, skal han uten ugrunnet opphold gi skriftlig melding til Leverandøren om hindringen og dens virkning på muligheten til å oppfylle.

8.5 Forsinkelsesrente

Hvis Oppdragsgiver ikke betaler til avtalt tid, har Leverandøren krav på rente i henhold til lov 17. desember 1976 nr. 100 om renter ved forsinket betaling m.m. (forsinkelsesrenteloven).

8.6 Heving

Ved betalingsmislighold kan Leverandøren heve Rammeavtalen dersom Oppdragsgiver ikke har gjort opp forfalt vederlag innen 60 kalenderdager etter at Oppdragsgiver har mottatt Leverandørens skriftlige varsel. Dette gjelder ikke fakturaer som er omtvistet.

9 Erstatning

Hver av Partene kan kreve erstattet direkte tap som følge av den annen parts mislighold, med de begrensninger som følger av Rammeavtalen.

Med direkte tap menes blant annet rimelige merkostnader ved dekningskjøp, kostnader ved å gjennomføre ny anskaffelseskonkurranse samt eventuelle økte kostnader som følge av leverandørbytte. Erstatning for indirekte tap kan ikke kreves, med mindre den misligholdende Parten eller noen denne svarer for har utvist grov uaktsomhet eller forsett. For sontringen mellom direkte og indirekte tap, legges reglene i lov 13. mai 1988 nr. 27 om kjøp (kjøpsloven) til grunn, se kjøpsloven § 67 første til tredje ledd.

Hver av Partene har tapsbegrensningsplikt, og kan ikke kreve erstattet tap som Parten kunne og burde ha unngått. Ansaret er begrenset til 75 G (=Folketrygdens grunnbeløp) pr skadetilfelle, men mindre skaden har sin årsak i forsettlig eller grovt uaktsomt forhold på leverandørens side.

Leverandøren er ansvarlig i samsvar med alminnelige erstatningsregler for skade som Leverandøren volder i forbindelse med gjennomføringen av leveransen, se lov 13. juni 1969 nr. 26 om skadeserstatning (skadeserstatningsloven) § 2-1.

10 Eiendomsrett til varer mv.

Varer, utstyr og annet materiell som leveres under Rammeavtalen, blir Oppdragsgivers eiendom fra leveringstidspunktet. Eiendomsrettens overgang medfører at Oppdragsgiver får full faktisk og rettslig råderett over materialet.

11 Skadesløsholdelse

Leverandøren skal holde Oppdragsgiver skadesløs i følgende tilfeller:

- Skade på Leverandørens personell eller eiendom som oppstår ved oppfyllelsen av Rammeavtalen, med mindre skaden skyldes at Oppdragsgiver eller noen Oppdragsgiver svarer for har opptrådt forsettlig eller grovt uaktsomt.
- Krav fra tredjepart som følge av Leverandørens eventuelle krenkelser av tredjeparts rettigheter.
- Krav fra tredjepart for skade Leverandøren er ansvarlig for. Ved kjøp av materiell/varer gjelder dette kun frem til leveringstidspunktet.
- Krav fra tredjepart for forurensning eller andre miljøskader Leverandøren er ansvarlig for. Ved kjøp av materiell/varer gjelder dette kun frem til leveringstidspunktet.

Oppdragsgiver skal holde Leverandøren skadesløs for ethvert krav fra tredjepart som skyldes bruk av Oppdragsgivers tegninger, spesifikasjoner, lisenser eller lignende.

Den ene Parten skal umiddelbart varsle den andre Parten om eventuelle krav som kan gi grunnlag for skadesløsholdelse som nevnt i denne bestemmelsen.

12 Forsikring

Leverandøren skal ha ansvarsforsikring på vanlige vilkår.

Forsikringssummen skal ikke være mindre enn 75 G. Forsikringen skal dekke erstatningsansvar for skade leverandøren kan påføre oppdragsgivers eller tredjemanns person eller ting i forbindelse med gjennomføring av leveransen.

Forsikringsavtalen skal ikke inneholde bestemmelser som reduserer skadelidtes rettigheter overfor forsikringsselskapet i forhold til det som følger av de ordinære bestemmelsene i lov av 16.juni 1989 nr. 69 om forsikringsavtaler.

Leverandøren er forpliktet til å sørge for at eventuelle underleverandører er ansvarsforsikret på tilsvarende vilkår.

Attest for tegnet forsikring skal på forespørsel forelegges oppdragsgiveren for kontroll. Slik kontroll fritar ikke leverandøren fra å bære risikoen for at forsikringen er dekkende.

13 Force majeure

Partene skal ikke anses for å ha misligholdt sine forpliktelser etter Rammeavtalen dersom Parten er forhindret fra å oppfylle sine forpliktelser grunnet force majeure.

Med force majeure menes en hendelse utenfor den berørte partens kontroll som Parten verken kunne eller burde ha forutsett på tidspunktet Rammeavtalen eller det aktuelle avrop ble inngått, og som ikke med rimelighet kunne ha vært unngått eller overvunnet.

Den rammede Partens forpliktelser suspenderes så lenge force majeure-situasjonen varer. Den andre Partens motytelse suspenderes i samme tidsrom.

Oppdragsgiver skal alltid ha prioritet fremfor de øvrige av Leverandørens kunder dersom force majeure-situasjonen får betydning for leveranse til Oppdragsgiver.

Dersom en Part mener at en force majeure-situasjon er inntrådt, skal Parten så raskt som mulig informere den annen Part skriftlig med angivelse av den ventede forsinkelse forårsaket av force majeure-situasjonen.

Hver Part skal dekke sine egne kostnader som følge av force majeure-situasjoner, og force majeure skal ikke påvirke avtalt pris.

Hvis en force majeure-situasjon vedvarer uten avbrudd i mer enn 90 kalenderdager, eller det godtgjøres at den vil gjøre det, kan hver av Partene heve Rammeavtalen helt eller delvis etter 15 kalenderdager skriftlig varsel, herunder avrop for så vidt angår de deler som er berørt av force majeure-situasjonen.

14 Merking av Oppdragsgivers eiendom

Dersom Leverandøren er i besittelse av Oppdragsgivers eiendom, skal disse eiendelene tydelig merkes med «Forsvarets eiendom». Oppdragsgivers eiendeler skal oppbevares adskilt, slik at eiendelen lar seg identifisere.

15 Øvrige bestemmelser

15.1 Besøksrutiner

Leverandøren er forpliktet til å følge Oppdragsgivers gjeldende besøksrutiner ved besøk på Oppdragsgivers lokasjoner. Utenlandske statsborgere skal fylle ut dokumentet «Request for Visit» i samsvar med «Guide for clearance of foreign citizens visiting Norway». Oppdragsgiver vil oversende dokumentene til Leverandøren ved behov.

15.2 Gjenbruk av informasjon

Oppdragsgiver har rett til å bruke informasjon Oppdragsgiver har blitt kjent med under Rammeavtalen til andre formål, herunder gi informasjon videre til tredjepart i den grad det ikke bryter med taushetsplikten.

15.3 Markedsføring og forholdet til media

Enhver publisering eller meddelelse av opplysninger om Rammeavtalen og kundeforholdet skal på forhånd godkjennes av Oppdragsgivers kontaktperson, se Vedlegg D Administrative bestemmelser.

Ovennevnte gjelder likevel ikke kortfattede overordnede opplysninger om Rammeavtalens art og omfang, samt eventuelt navn på referansepersoner, når disse opplysningene oppgis i forbindelse med en offentlig anskaffelseskonkurranse.

16 Avslutning av rammeavtalen

Ved avslutning av rammeavtalen plikter Leverandøren å levere alle rom renholdt i henhold til avtalt kvalitet. Dersom det ved sluttbefaringer oppdages at renholdet av rommene ikke innehar den avtalte kvaliteten, vil bestemmelsene i punkt 6 Mislighold og sanksjoner komme til anvendelse.

17 Oppsigelse

Oppdragsgiver kan med seks måneders skriftlig varsel si opp Rammeavtalen. Fristen regnes fra den dato Leverandøren mottar varselet. Oppdragsgiver må ikke begrunne oppsigelsen.

Leverandøren kan med to års skriftlig varsel si opp Rammeavtalen. Fristen regnes fra den dato Oppdragsgiver mottar varselet. Leverandøren må ikke begrunne oppsigelsen.

Ved oppsigelse skal Oppdragsgiver betale for pålagt, utført og dokumentert leveranse i henhold til avrop. Oppdragsgiver dekker ingen andre kostnader eller tap i forbindelse med oppsigelse.

18 Tvister

Partenes rettigheter og plikter etter Rammeavtalen bestemmes i sin helhet av norsk rett. Dersom det oppstår tvist mellom Partene om tolkningen eller rettsvirkningene av avtalen, skal tvisten først søkes løst gjennom forhandlinger.

Leverandøren har ikke anledning til å innstille eller redusere sine ytelser på bakgrunn av tvist vedrørende Rammeavtalen/leveringsomfanget. Slik innstilling eller reduksjon kan kun foretas på bakgrunn av og i henhold til enighet mellom Partene eller etter tvisten er avgjort med bindende virkning for Partene.

Dersom en tvist i tilknytning til Rammeavtalen ikke blir løst etter forhandlinger, kan Partene forsøke å løse tvisten ved mekling.

Partene kan legge Den Norske Advokatforenings regler for mekling ved advokat til grunn, eventuelt modifisert slik Partene ønsker. Det forutsettes at Partene blir enige om en mekler med den kompetansen Partene mener passer best for tvisten. Den nærmere fremgangsmåten for mekling bestemmes av meklere, i samråd med Partene.

Dersom en tvist ikke blir løst ved forhandlinger eller mekling, kan hver av Partene forlange tvisten avgjort med endelig virkning ved norske domstoler. Oslo tingrett er verneting.